

Rīgā, 2016. gada 26. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/37

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 5 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju apzināta, meklējot pieejamo informāciju interneta resursos, kā arī sazinoties ar Sausnējas pagasta vēstures muzeju.

3. Alejas aizsardzības statuss

Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja ir aizsargājams dabas pieminekļis – aizsargājama aleja. Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu alejas statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005 MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja atrodas Ērgļu novada Sausnējas pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Ērgļu novada Sausnējas pagasta teritorijas plānojums 2007 – 2019
- Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019. gadam
- Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020
- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030.

Ērgļu novada Sausnējas pagasta teritorijas plānojuma 2007 – 2019 paskaidrojuma rakstā Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja atzīmēta kā aizsargājama aleja, kuras apsaimniekošana veicama saskaņā ar 16.03.2010. MK noteikumiem Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Aleja attēlota arī paskaidrojuma raksta 5. pielikumā “Shēma: Dabas un kultūras objekti un teritorijas un kultūras pieminekļi”. Norādīts, ka Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu alejas aizsargājamās alejas statusa noteikšana ierobežojusi P79

Koknese-Ērgļi autoceļa asfaltēšanas projekta apstiprināšanu un projekts ir pārstrādāts, ievērojot alejas aizsardzības prasības. Ērgļu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka “ap atsevišķa koka vainagu 10 metru rādiusā aizsargājamā alejā „Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja” un citviet pagasta teritorijā ap aizsargājamiem kokiem un kokiem ir spēkā aizsargjosla, kurā ir spēkā aprobežojumi, saskaņā ar normatīvajiem aktiem”. Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja kā aizsargājama aleja attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā (1) Sausnējas pagasta teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē (2) Sidrabiņu ciema teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē.

Ērgļu novada attīstības programmā 2013. – 2019. gadam un Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2037. gadam nav informācijas par Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju.

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030 un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020 vispārīgi ieskicē Vidzemes mozaikveida ainavas un kultūrainavas nozīmi, raksturojot to kā neatņemamu kultūrvēsturiskā mantojuma sastāvdaļu. Vidzemes reģiona aizsargājamās teritorijas un objekti šajos plānošanas dokumentos kopumā raksturoti kā neatņemama Vidzemes reģiona vērtība.

5. Alejas apsekošana

Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja apsekota 2016. gada 22. augustā plkst. 16:30 – 18:00 Apsekošanas laikā ir mākoņains, mēreni silts laiks bez nokrišņiem.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 29. pielikumā. Aleja izvietota gar zemes ceļu Sidrabiņi – Ērgļi aptuveni 1,5 km garā posmā no ceļa pagrieziena uz Liepkalni līdz Sidrabiņu centram. Aleju pamatā veido vidēju līdz lielu dimensiju veci ozoli, kas stādīti vienā rindā katrā ceļa pusē, alejā aug arī lielu dimensiju oši. Vietām ozoli ir nokaltuši, veidojot sausokņus, daudzviet dzīvajiem kokiem nokaltuši zari, ir stumbra bojājumi. Alejas sākumdaļā ozolu rindas retākas (1.attēls) , tuvojoties ciema centram aleja kļūst blīvāka (2.attēls). Alejai piegulošo teritoriju tās lielākajā daļā veido lauksaimniecības zemes (zālāji) ar atsevišķām, izklaidus izvietotām lauku viensētām. Alejas beigu daļā aleja tā nelielā posmā virzās gar Sidrabiņu parku.

1.attēls. Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja tās sākumposmā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Ozolmuižas (Sidrabiņu) aleja tās beigu posmā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas divas īpaši aizsargājamās ķērpju sugas - bālā sklerofora *Sclerophora pallida* (8 atradnes) un kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (5 atradnes). Lielākā daļa no *Sclerophora pallida* atradnēm alejā ir labā stāvoklī, izņemot lielāko sugas atradni (sugas aizņemtais laukums uz atradnes koka ~ 0,08 m²), kas ir nelabvēlīgā stāvoklī, jo atradnes koks ir gandrīz nokaltis. Suga alejā konstatēta uz tajā augošajiem lielo dimensiju ošiem. *Pleurosticta acetabulum* atradnes alejā ir labā stāvoklī. Apkopojot iegūto informāciju par īpaši aizsargājamo ķērpju sugu atradnēm, var secināt, ka Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā konstatēto īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa alejā prioritāri saglabājami šo sugu atradni koki. No aizsargājamās sugas *Sclerophora pallida* saglabāšanas viedokļa īpaši nozīmīgi un saglabājami ir alejas lielo dimensiju oši. No alejā sastopamās īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* aizsardzības viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt sugas atradnes kokus, kā arī to tuvumā esošos potenciālos dzīvotnes kokus, kurus suga varētu kolonizēt vispirms.

9. Alejas kultūrvēsture

Apzinātajos informācijas avotos nebija pieejama kultūrvēsturiskā informācija par Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju. Ņemot vērā alejas vecumu un novietojumu, aleja visticamāk pieder pie Ozolu muižas apstādījumiem.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā sastopamajām īpaši aizsargājamajām sugām un alejas ainavisko situāciju, ieteicams Ozolmuižas (Sidrabiņu) ozolu aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354).

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571).

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

Ērgļu novada Sausnējas pagasta teritorijas plānojums 2007 – 2019. Apstiprināts 2007. gada 31. maijā (protokols Nr. 7, 10. §). Pieejams: http://www.ergli.lv/public/lat/pasvaldiba1/normativie_akti/teritorijas_planojums/sausnejas_pagasta_teritorijas_planojums/

Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019. gadam. Apstiprināta ar Ērgļu novada domes 2012. gada 29. novembra lēmumu (protokols Nr. 14, 9. §). Pieejama: http://www.ergli.lv/public/lat/pasvaldiba1/normativie_akti/attistibas_programma/

Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037. gadam. Apstiprināta ar Ērgļu novada domes 2013. gada 12. marta lēmumu (protokols Nr. 4, 1. §). Pieejama:

http://www.ergli.lv/public/lat/pasvaldiba1/normativie_akti/ilgtspejigas_attistibas_strategija/

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.